

Nytt Bygg

Starten av byggearbeidene før ferien gikk tregt. Vi måtte først legge om en kabel forsvaret hadde som krysset tomten, så fulgte et omfattende arbeid med omlegging av rør, det var nødvendig å legge om både vannledningen og avløpsledningene. Kartene over eksisterende ledningsnett var meget mangelfullt, og det ble dessverre nødvendig å legge adskillig mer nye installasjoner enn forventet for vann og avløp, noe som også førte til økte kostnader.

Gammel betong må fjernes og resirkuleres før en kan begynne byggearbeider.

Det er mye en støter på når en begynner å grave, her er gamle tyske vannrør kommet frem. Tyskerne bygget egen vannforsyning til Forus -Sola området, og brukte rør i tre, antagelig for å spare metall

Fra legging av avløpsrør

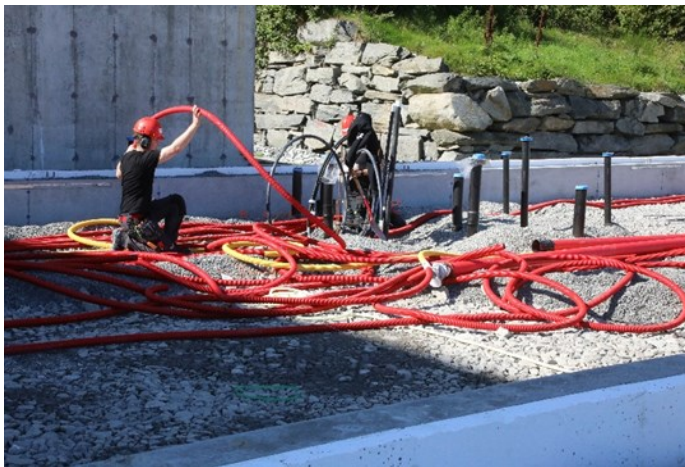
I starten av august var det meste av rørene på plass, og arbeidet med å bygge kunne komme i gang

Utgraving for grunnmurer

Etterfulgt av forskaling, arming og støping av fundamenter og grunnmur.

Så var det tid for å legge rør for tekniske installasjoner

Så ble det lagt et lag pukk som underlag for isolasjon og gulvstøp

Men så stoppet det opp. Før gulvet kunne legges var det nødvendig å trekke kabelen for elektrisitet inn i bygget. I forbindelse med legging av ny vannledning som passere nær trafoen som skal forsyne bygget med strøm var det lagt trekkerør frem til noen få meter fra trafoen, da den manglende delen av trekkerøret skulle legges kom det krav om ny gravetillatelse fra Sola Kommune førte dette til at alt arbeidet på bygget stoppet opp i to uker. Hvorfor dette skjedde fremstår som litt vanskelig å forklare, men til slutt kom tillatelsen og arbeidet kunne komme i gang igjen.

Traseen for forsyning av vann og strøm til bygget går opp skråningen bak det nye mellombygget.

Trekkerøret som skal forlenges frem til trafokiosken som skimtes i bakgrunnen.

Når kablet kommer på plass vil arbeidet med støping av gulv, parallelt vil stålkonstruksjonen som bygget består av bli prefabrikkert, og byggene kan bli reist i løpet av de neste månedene. Planen er at den nye utstillingshallen skal være reist før nyttår, slik at vi kan begynne å henge opp fly i taket i januar.

Det som imidlertid ikke er greit er at de ekstra arbeidene som har vist seg nødvendige på grunnarbeidet, lengre tilførselsledninger, rør som er av en slik kvalitet at utskifting har vært nødvendig har sprengt kostnadsrammen, og vi mangler ca 1mill. for å kunne ferdigstille byggene, så det må jobbes for å skaffe disse midlene.

Forberedelse til innflytting i nybygg

Det kan kanskje virke rart at vi allerede nå er i full gang med å forberede innflytting i det nye bygget, men da vi startet planleggingen for å få en oversikt over omfanget innså vi raskt at det svært mye som må organiseres og gjøres før det «nye» museet kan åpne for publikum. I forrige nummer beskrev jeg disse arbeidene, så her skal jeg bare rekapitulere hovedpunktene.

Vi arbeider med 4 fly som det er håp om kan bli ferdige til åpningen neste juni. Det gjelder den norske produserte Tiger Mothen som ble innkjøpt i fjor, og som det legges ny duk på. Videre håper vi å få ferdig Super Pumaen som er bygget opp fra to vrak i samarbeid med Sola vgs,

Tiger Mothen slik de så ut da vi var på befaring før kjøpet

et arbeid som har pågått i rundt 20 år. Museet har jobbet på i mer enn 20 år. Så er det den italienske såkalte «klippfiskbomberen», Caproni 310. Det gjenstår enda en del arbeid på denne, men vi ser en mulighet for at den kan bli ferdig i tide til å kunne vises frem ved åpningen.

De flyene som skal inn i den nye hallen og henges opp må vaskes og pusses, det vil bli vanskelig å gjøre mye med dem når de først er kommet opp i taket.

Dette arbeidet er nå kommet godt i gang. Det første som ble gjort var å fjerne motoren på Vampire for å gjøre den lettere når den skal henges opp. Det er ingen av våre folk som har vært borti å ta ut motoren av en Vampire, men i Norge er det to flyende Vampire, en to seters trener og en ensseters versjon. Vi har hjulpet gruppen som operer Vampirene ved flere anledninger, og en av de som har fløyet Vampire i mange år, Per Strømmen, og som har vært med å skifte motor tidligere sa seg villig til å komme over og hjelpe oss med å ta den ut.

Per Strømmen i arbeid på motoren

I løpet av de operasjonene som må gjøres før utstillingen igjen blir klar til å ta imot besøkende er at neste alle flyene skal plasseres i nye posisjoner. Det blir en omfattende og krevende operasjon, men det aller første som må gjøres er å få luft i dekkene, slik at de lar seg flytte. Dessverre har vi hatt en tendens til å la flyene stå med flate dekk, men nå ble det gjort en stor innsats med å få luft i dekkene.

Einar Frafford i gang med å få luft i dekkene på Vampire

Arbeidet fortsatte på de øvrige flyene, slik at nå står de aller fleste flyene med luft i dekkene

Med luft i dekkene var det neste å flytte Vampiren, slik det har stått utstilt sto motoren direkte under vingen i Metropolitan.

For å kunne manøvrere flyet til den posisjonen det måtte stå i, var det nødvendig å lage denne innretningen som ble plassert under hjulet for lettere å kunne manøvrere flyet

Og for å få den på plass måtte nesens løftes, det ble ordnet med ekstra vekt på halen.

Per Strømmen i arbeid under flyet

Og Ingvar Rasmussen i arbeid på oversiden

For å få motoren ut måtte det brukes kran, men det er ikke mulig å få en tilstrekkelig stor kran inn i utstillingen, så løsningen ble å plassere en lastebil med kran som hadde tilstrekkelig rekkevidde i portåpningen.

Lastebil på plass

Og motoren på vei ut.

Flyet ble fløyet fra Sveits direkte til Sola, og til vår store overraskelse var det fortsatt drivstoff i flyet som måtte ut

En jobb som måtte gjøres var å få den ene dropptanken på F 86F festes under vingen. Under et av W&W var det noen ungdommer som brukte den som klatrestativ, med det resultatet at den løsnet og siden har den ligget ved siden av flyet

Den neste aktiviteten som må gjøres er å vaske over flyene og polere de som skal være blanke. Det arbeidet starter med de flyene som skal henge i taket.

Først blir vinger og overflater støvsuget

Så kommer vasking

Her er en del av skroget polert, og som bildet viser, blir resultatet svært bra

Alle flyene som skal henges opp må veies slik at opphengene kan dimensjoneres korrekt. Her er Kjell Naas og Harald Øverland i gang med å veie en F 86

Så kommer polering, her det Tormod Enholm som polerer.

Som oftest her det mest eldre menn som jobber i museet. Nå har vi fått med noen yngre, og vi får svært god hjelp fra elever på Sola vgs som holder til i sydenden av bygget. Her tar ungdommen en pause ved stranden en fin lørdag

Mens de unge setter seg i strandkanten trekker de litt eldre inn i kaffebaren for en god drøs sammen med en kopp kaffe, og løser verdensproblemene.

Restaureringsprosjekter

Det arbeides ikke bare med forberedelser til ny utstilling når nybygget står ferdig, det er også en del av de prosjektene som har en lengre tidshorisont som ikke stopper opp.

Arado 96 er et prosjekt som har vært i arbeid i mange år, riktignok med noen lengre pauser. Nå er arbeidet kommet til et punkt hvor det ble nødvendig å sette sammen skroget og vingen for å kunne tilpasse overgangene mellom vinger og skrog. Dette tar opp mye plass i verkstedet,

Først ble flyet plassert på skrå i rommet

Deretter ble vingen manøvrert under flykroppen

Før vingen kunne festes til skroget var det en plate som måtte nagles fast. Her er Sven Pedersen og Kjell Naas i gang med å klinke platen fast

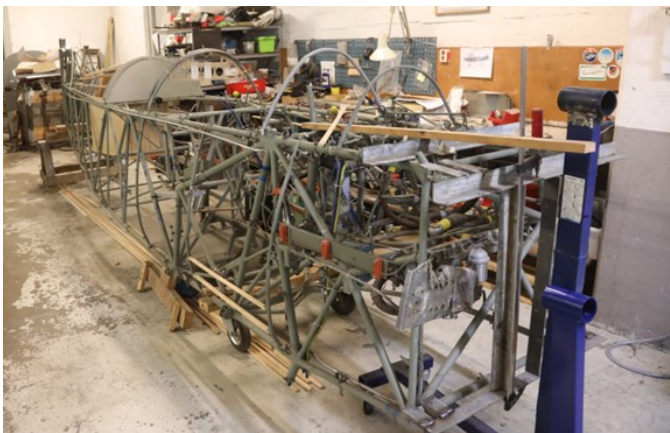

Deretter ble skroget og vingen boltet sammen og hjulene montert

Vi har flere dekk som her blir vurdert for å komme frem til hvilke som kan brukes

Arado 66. Nå var tiden kommet til å fjerne det ene Ar 66 skroget. Mens arbeidet på den ene skrogrammen har pågått i verkstedet har den andre rammen vært plassert over, slik at det har kunnet brukes som referanse. Dette er ikke lengre nødvendig, og dette er nå tatt ut. Planen er nå å sette flykroppen i en jigg slik at en kan komme til å arbeide på alle sider.

Ar 66 skroget slik det står i dag

Skroget som har gjort jobben, og nå settes på lager

Tiger Moth. Arbeidet med å trekke om vingene nærmer seg slutten. Dette arbeidet utføres i snekkerboden bak verkstedet. Der skal og vingene til Caproni trekkes, og for å gjøre det mulig å få vingene ut og inn var det nødvendig med en større port. Dette var også et nødvendig vedlikehold, da vinduene som sto i veggen der porten nå er satt inn var plukk råtne, slik at noe måtte gjøres uansett.

Harald Egge og Siegfried Hernes syr duken på den siste vingen

Da porten skulle settes inn i veggen på snekkerboden var det nødvendig å skifte deler av kledningen og legge ny isolasjon.

Porten ferdig, det mangler bare litt maling som får vente til neste år

DC 6 B Vi har fått hjelp fra Sola vgs i lang tid med det arbeidet som skal gjøres på DC 6. Nå er det mange av dem som jobber med isolering av flyet.

Innvendig isolering av cabinen

He 115. Det er ikke mange som jobber på He 115 for tiden, men Egil Thomsen står på . Nå jobber han på flygerens sete. Det har en spesiell konstruksjon, det kan heves og senkes, da flygeren sitter høyere enn dørken i cockpiten. Selve setet var borte, men store deler av mekanismen med å heve og senke setet var godt bevar, så nå arbeider Egil med å rekonstruere setet.

Medlemsmøte.

Denne gang hadde vi invitert Oberstløytnant Palle Ydstbø fra Krigsskolen til å holde foredrag om krigen i Ukraina.

Med en så kjent foredragsholder var det usedvanlig godt fremmøte, og vi fikk høre et grundig og meget interessant foredrag om utviklingen av krigen i Ukraina som ble etterfulgt av en lang rekke spørsmål.

Palle Ydstebø

Dugnadsarbeid

Dersom du som leser dette kunne tenke deg å bruke noen timer på flymuseet så meld deg til venneforeningen@flymuseum-sola.no. Jeg håper det kommer tydelig frem i denne utgaven flyvebladet er det en stor spredning i de de jobbene som skal gjøres, og det krever ikke spesiell kompetanse for å delta. Som det fremgår av det jeg har fortalt her så har vi den siste tiden hatt god fremdrift på arbeidet i museet, men vi har et omfattende program foran oss frem til og trenger all den hjelpen vi kan få.

MELD DEG PÅ NÅ!

